

Za očetom.

(Konec.)

Ker je bila noč svetla, je začel lezti navkreber. Brez večjih nezgod je prilezel na veliko jaso in onkraj gorske usedline je na položnem njenem robu zagledal številne ognje. To mu je vlilo novih moči in upov. Ker se je že danilo, je tudi laže razpoznal okolico. Oprezno je obšel najnevarnejša mesta po robu usedline in končno srečno došel v srbsko vojaško taborišče. Tam so ga sprejeli s sočutjem, a tudi z radovednostjo. Nudili so mu okrepčil in mu obvezali rano. Po skromnem zajtrku so se odpravili na odhod.

Na večernem odmorišču so dobili vojaki zvezo z drugim vojaškim oddelkom, kjer je bil neki lekarnar. Ta je strokovnjaško obvezal dečku rano ter ugotovil, da je krogla prodrla samo meso nad laktom in izšla, ne da bi zadela ob žilo ali kost. Izpraševal je lekarnar dečka o tem in onem, in ko mu je Jovica povedal svojo žalostno zgodbo, kako je zgrešil očeta in prišel v Albanijo, je lekarnar sklenil, da vzame dečka s seboj. Potolažil ga je tudi, da bo očeta gotovo našel v Skadru, kamor bo prišel tudi tisti večji del civilnega prebivalstva iz Srbije, ki je šel preko gore Čakor v Črno goro. Odondot bo tudi oče, ki je najbrž med temi izbeglicami, prišel v Skader.

Po večdnevnem potovanju v lekarnarjevi družbi je prišel Jovica v Skader. Toda v Skadru ni nihče vedel za njegovega očeta. Vse povpraševanje je bilo zaman. Sicer pa — kdo naj pozna macedonskega vaškega popa? Dečku so svetovali, naj gre v pristanišče Sv. Ivan Meduvanski, tam da je na tisoče in tisoče ubogih izbeglih Srbov, in tam tudi vodijo seznam vseh oseb že zaradi hrane, ki jo delijo dvakrat na teden v skromnih količinah, če jo je namreč pripeljala kaka ladja. Tam bo najlažje poizvedel po očetu, ki bo vsekakor moral priti tja.

Jovica se je že nekako vdal v neizprosno usodo. V Skadru so mu dali staro vojaško obleko in črevlje, tudi kos strgane odeje mu je nekdo naklonil. Jovica si je namreč znal s svojim bistrumjem in prikupnim vedenjem pridobiti naklonjenost tovarišev-beguncev, pa tudi sočutje je imel ž njim vsakdo, kdor je poznal njegov žalostni dogodljaj. Bilo je sicer med ubogimi begunci mnogo otrok brez staršev, vendar je bilo zanje kolikor toliko že vnaprej poskrbljeno. Toda Jovico je preganjala uprav ljubezen in skrb za očeta zdaj v to zdaj v ono družbo. Zato je zapustil tudi lekarnarja takoj pri dohodu v Skader, dasi ga je le-ta vabil, naj ostane pri njem, da bo ob njem lažje našel očeta. Toda Jovice ni strpelo v nobeni družbi; poiskal jo je le zaradi prehrane in da poizve kaj o očetu. To mu je bil edini smoter — za vse drugo se je brigal malo ali nič.

Nadaljna pot je bila Jovici mestoma prav dobra in zložna. Hodil je počasi, a za daljavo se ni menil dosti. Iz Skadra do Lješa je prehodil 45 kilometrov dolgo pot komaj v treh dneh: silen trud za dvanajstletnega dečka, ki si je moral skrbeti medpotoma tudi za hrano. To je dobil v skromnih količinah

— navadno samo skorjico kruha — v obcestnih taboriščih pri vojaki. Prvo noč je spal pri vojaki ob ognju, drugo noč pa ga je zajela ploha na samem. Stisnil se je k neki skali in tam prečepel vso noč. Leči ni mogel, ker so stale po zemlji velike mlakuže.

Tretjega dne je vendar prišel v Lješ ves potr in utrujen. Zglsil se je v lješkem katoliškem samostanu, kamor so mu svetovali nekateri Srbi. Samostan je pa zavzela srbska vojska, in je v njem bilo nastanjenih mnogo častnikov in vojakov. Dečka so radi sprejeli medse. Ker je povedal, da je bil ranjen, so ga peljali k zdravniku, ki je bil tudi v samostanu. Ta mu je iznova obvezal rano, ki se je že celila, pri tem pa ugotovil, da ima fantič hudo mrzlico. Takoj ga je velel odvesti na ležišče in mu dal zdravila.

Ko je Jovica za silo okreval, je čez teden dni kar izginil iz samostana in odšel v bližnje pristanišče Sv. Ivan Meduvanski iskat očeta. Med deset-tisoči Srbov vsake starosti in spola pač ni bilo kar tako lahko najti določeno osebo. Tudi na prehranjevalni postaji niso nič vedeli o Jovičinem očetu. Mislil se je Jovica že vrniti v samostan, da pride od tam od časa do časa pogledat po očetu v pristanišče, a se je premislil. Našel je namreč tovarišijo, dečke svojih let, in ostal je med njimi. Za hrano ni dosti skrbel; saj je dobil na prehranbeni postaji dvakrat na teden po malo riža, slanine in sladkorja, a med ljudmi tupatam kaj kruha, če je prinesel vode iz studenca, bičja iz močvirja za ležišče ali pa drv z gore.

Tako se je smukal Jovica zdaj tu zdaj tam in povsod je povpraševal po očetu.

Nekega dne so staknili otroci debelo žico, in hoteli ž njo povezati neko iz vej in bičja napravljeno lopo. Take lope so bile takrat »v modi« in bolj za razkošje kot za potrebo, saj so begunci ležali navadno kar ob ognju brez vsakršne strehe. Treba pa je bilo tisto žico presekati. Orodja pa, razen zarjavelega bajoneta, otroci niso imeli.

Na obali v pesku pa je ležal torped. To je namreč bojna priprava za potapljanje in uničevanje neprijateljskih ladij. Izstrelila ga je še v balkanski vojni bojna ladja »Hamidija« na neko barko v pristanišču. Torped pa je izgrešil svoj cilj in se zaril v peščeno obalo, ne da bi eksplodiral. Pljuskajoči morski valovi so pa ta torped sčasoma odkrili. To je zavedlo otroke, da so poskusili presekati žico na njegovem ostrem robu.

Nenadoma pa je torped eksplodiral. En deček je bil na mestu mrtev in ves razmesarjen. Drugi je pa umrl nekoliko pozneje v velikih bolečinah. Ranjenih pa je bilo štirinajst oseb, odraslih in otrok. Tudi Jovica je bil ranjen v stegno desne noge, uprav ko je nesel vodo iz studenca. Drobec železa ga je oplazil na srečo samo pri vrhu in mu posnel nekaj kože.

V tem času je bila v pristanišču neka ladja, ki je ranjence sprejela na krov in jih odpeljala v bolnišnico v Italijo.

Našega mladega junaka pa ni bilo med njimi. Pustil si je pač obvezati rano od mornarjev, na ladjo pa nikakor ni hotel, češ, na ta način bi izgubil

vsako sled za očetom. Rana se je pa Jovici polagoma celila, dasi ga ni dosti ovirala pri hoji; le bolj počasi je moral hoditi.

Dober teden po tem dogodku se je raznesla po pristanišču na mah vest, da so Avstriji že na reki Bojani in da bodo skoraj tudi v pristanišču. Tudi naš Jovica je moral bežati. Celih sedem dni se je vlekel revež peš z bolno nogo do Drača. Tja je prispel s skrajnim naporom vseh sil.

V Draču so mu zdravniki obe rani spet preiskali in ga obvezali. Rana na roki je bila sicer že popolnoma zaceljena, vendar pa je roko zaradi mraza še vedno nosil obvezano. Še tisto noč so ga ukrcali na ladjo, s katero sem se vozil tudi jaz. Vendar o njegovi žalostni zgodbi nisem vedel nič dotlej, dokler nismo prišli v vojaški lazaret na Francoskem. Potrži in strti, kakor smo bili, nismo namreč dosti občevali na ladji med seboj.

Na Francoskem sem se bolj zanimal za tega dečka, a sem ga, žal, moral kmalu zapustiti in oditi na Korziko v mesto Bastia. Tam smo bili več mesecev.

Nekega dne me naprosi pravoslavni duhovnik, naj grem ž njim za tolmača, da kupi v kaki trgovini črevlje zase in za sina. Rade volje sem šel, že zato, ker sem spoznal v dečku svojega znanca — malega Jovico iz lazareta.

Po nedopovedljivem trpljenju je našel mali Macedonec vendar svojega očeta, in sicer na daljni Korziki, v tujem svetu, med tujimi ljudmi. Oh, kako sta bila oba vesela drug drugega — oče in sin! Oba spet zdrava in čila!

Griša :

Prvi metulj.

*edno lepši se mi zdiš,
vasovalček zlatokrili,
vedno bolj sem te vesela —
rada, rada bi te ujela!*

*Ko po cvetju se podiš
in svetlikaš v zlatu, svili,
gledam za teboj v zasedi
z ljubosumnimi pogledi.*

*Za teboj bi — toda smili
se mi nežno, gorko cvetje.
Letaj prost, metuljček mili,
prost uživaj mladoletje!*

